

Kendelse

afsagt den 20. september 2022

Sag nr. 2022-80-0857

[Klager]

mod

Netavisen Pio

[Klager] har klaget til Pressenævnet over debatindlægget *"Er anti-elitær kunstnerisk aktivisme god kunst?"*, som blev bragt af Netavisen Pio den 5. maj 2022 på netavisen piopio.dk, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over, at debatindlægget indeholder ukorrekte og krænkende oplysninger.

1 Sagsfremstilling

Det påklagede debatindlæg

Netavisen Pio bragte den 5. maj 2022 [Skribenten]s debatindlæg *"Er anti-elitær kunstnerisk aktivisme god kunst?"* på netavisen piopio.dk. Debatindlægget blev bragt under bjælken "Kultur". Debatindlægget har følgende underrubrik:

"Er det simpelt hærværk eller nødvendig, underfundig kunstkritik, når kunstnere skamferer andres værker. Det afgøres af beskueren, mener [Skribenten]."

Af debatindlægget fremgik blandt andet følgende:

"Da [Kunstner A] forleden valgte at træde ind i [Museum A] i [Bynavn 1], for der at lime et selvportræt på et af Asger Jorns malerier, samt at signere det med sprittusch, var det for at indskrive sig i en kunstnerisk kontekst.

Selv indbilder hun sig, at hun egentlig blot gentog det, Asger Jorn selv gjorde, dengang han malede sin and ovenpå et eksisterende maleri og signerede det.

[Kunstner A] har udtalt, at denne happening skulle igangsætte en debat om, hvem der er skaber af et værk, og at det derfor var en betydelig, kunstnerisk handling, hun begik. At hun signerede det gjorde, at værket nu var hendes.

Men det lyder jo temmelig langhåret og skørt i de flestes ører, og det med rette.

En akademisering af egen intenderede kunstneriske bedrifter, behøver jo ikke at være selvrealiserende, men må stå sin test, når debatten begynder.

[...]

Anti-akademisk aktivisme

Som beskrevet, så skal [Kunstner A] ikke regne med at få opbakning af andre kunstnere, der tilhører etablissementet, ligesom så mange af dem bakkede op omkring buste-aktionen.

[Kunstner A]s identitet som kunstner, ligesom hans kunstneren, [Klager], er den outrerede - den, der ikke er stueren.

[Klager] var også til stede på museet, da [Kunstner A] lavede sin happening. [Klager] pointerer kraftigt, at han kun var til stede som "journalist", og ikke på forhånd var vidende om hvad der skulle ske.

Alligevel giver det mening at læse [Kunstner A]s happening som værende identisk med [Klager]s kunstneridentitet og kunstforståelse.

Pissede i kunstværk

[Klager] har altid bedrevet kunstnerisk aktivisme, og det har bestemt heller ikke gået stille for sig.

For eksempel da han til en fernisering af et værk af [Kunstner B], på kunstmuseet [Museum B] i [Bynavn 2], valgte at pisse i en vandskulptur, samtidig med at han erklærede, at det var "for at hæve den kunstneriske vandstand".

Den happening var en kommentar til det skrift, som [Museum B] havde forfattet til selve ferniseringen, hvor de havde anvendt et lignende floskuløst sprog om [Kunstner B]s værk.

Personligt synes jeg, at den happening var sjov, provokerende og faktisk også tiltrængt, kunstinstitutionernes selvhøjtidelighed taget i betragtning.

[Klager] har lavet utallige happenings, rettet imod kunstinstitutionerne. Men han har også taget andre og mere aktuelle begivenheder op til kunstnerisk behandling.

[...]

Negerkongen sprang i havnen

[Klager] lavede også en aktion, i kølvandet på den tidligere omtalte buste-aktion.

Han klædte sig ud som "negerkonge" og sprang selv i havnen, men på det tidspunkt var hans ry for længst blevet så blakket, at mange blot valgte at ignorere ham.

[Klager] har nemlig i stigende grad ensidigt fokuseret på kritik af indvandring og kritik af islam, som han på et antal af måder har forsøgt at omdanne til kunstneriske happenings.

Men det er endt med, at han gentagne gange direkte har angrebet folk med anden etnisk herkomst, end dansk, og anvendt racistisk sprogbrug og generelt været ekstrem grov.

Og siden han har meldt sig ind i [Partiet], har hans kunstneriske happenings mistet deres humor, deres flertydighed og deres finesse, så man i dag kun kan konkludere, at hans kunstneriske virke er gået nedenunder og hjem.

[Kunstner A] har forsøgt noget lignende, som [Klager]. Da loven om retten til juridisk kønsskifte trådte i kraft, valgte hun at skifte køn, for derefter at troppe op i damernes omklædningsrum i svømmehaller.

Det skulle angiveligt være en kunstnerisk kommentar til tidens mode, dens kønskaotiske fokus og politiske korrekthed, men i virkeligheden, som konsekvens, endte det jo bare med at gøre det vanskeligere for de reelt transkønnede, hvilket nok ikke var hensigten.

[...]"

Til debatindlægget er indsat et link til et opslag bragt af [Klager] den 29. april 2022 på Facebook.

Efter offentliggørelsen

Netavisen Pio indsatte den 6. maj 2022 følgende note i slutningen af debatindlægget fremhævet med kursiv:

"Rettet 6/5 kl. 1210 så det fremgår, at der er tale om opinion."

Netavisen Pio ændrede herefter overskriften fra "*Er anti-elitær kunstnerisk aktivisme god kunst?*" til "*Debat: Er anti-elitær kunstnerisk aktivisme god kunst?*" og fjernede anførselstegn omkring ordet "journalist".

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 6. maj 2022.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

Korrekt information

- "Racistisk sprogbrug"

[Klager] har anført, at det er ukorrekt og injurierende, at han er racist som angivet i debatindlægget:

"Men det er endt med, at han ([Klager], red.) gentagne gange direkte har angrebet folk med anden etnisk herkomst, end dansk, og anvendt racistisk sprogbrug og generelt været ekstrem grov."

[Klager] har oplyst, at han ikke er dømt for racisme, at han aldrig har været anklaget for racisme, og at han end ikke har været sigtet for racisme. [Klager] har i øvrigt bemærket, at han har gjort chefredaktøren for Netavisen Pio bekendt med sine indsigelser, og at han desuden har afvist at lade ham komme til orde med en replik.

- "Journalist"

[Klager] har anført, at han i artiklen er blevet betegnet som "journalist" i anførselstegn, hvilket er en ringeagtsytring.

[Klager] har henvist til, at han er uddannet journalist fra Danmarks Journalisthøjskole sommeren 2008, og at han blandt andet har skrevet for Weekendavisen, Politiken, Jyllands-Posten, Kristeligt Dagblad og Panbladet.

2.2 Netavisen Pios synspunkter

Korrekt information

- "Racistisk sprogbrug"

Netavisen Pio har anført, at [Skribenten] i sit debatindlæg ikke beskylder [Klager], der har været folketingskandidat for [Partiet], for at være racist, men for at benytte sig af racistisk sprogbrug.

Netavisen Pio har henvist til, at dette blandt andet fremgår af Politikens artikel "Skaber debat og vrede: Dansk kunstner smider tøjet, vifter med sydstatsflag, laver blackface og råber »nigger«" bragt den 20. september 2021 på netavisen politiken.dk, hvor [Klager] optræder med et amerikansk sydstatsflag, mens han gentagne gange råber "nigger".

Netavisen Pio har derudover henholdt sig til, at [Klager] som offentlig person; folketingskandidat, debattør, provokatør, kunstner, der lever af andres opmærksomhed, må acceptere andres holdninger til sine aktioner.

Der er således dækning for [Skribenten]s beskrivelse, uagtet hvorvidt [Klager]s ytringer er sket i forbindelse med politisk aktivisme eller en kunstnerisk aktion.

- "Journalist"

Netavisen Pio har anført, at avisen har fjernet anførselstegnene omkring betegnelsen "journalist" i debatindlægget.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Martin Lavesen, Jørn Mikkelsen, Ulrik Holmstrup og Marlene Borst Hansen.

Kompetence

Pressenævnet bemærker, at det følger af medieansvarslovens § 43, at Pressenævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. § 34, og hvorvidt et massemedie efter reglerne i lovens kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle. Spørgsmål om, hvorvidt der er sket overtrædelse af straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser hører under domstolene og falder uden for nævnets kompetence.

God presseskik

Korrekt information

[Klager] har klaget over, at det er ukorrekt og krænkende, at han er racist, og at han i artiklen er blevet betegnet som "journalist" i anførselstegn, hvilket er en ringeagtsytring.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte, jf. punkt A.1.

Det følger videre af de vejledende regler for god presseskik, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse, jf. punkt B.1.

Pressenævnet bemærker, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

Af debatindlægget fremgik blandt andet følgende:

"[...]

[Klager] var også til stede på museet, da [Kunstner A] lavede sin happening. [Klager] pointerer kraftigt, at han kun var til stede som "journalist", og ikke på forhånd var vidende om hvad der skulle ske.

Alligevel giver det mening at læse [Kunstner A]s happening som værende identisk med [Klager]s kunstneridentitet og kunstforståelse.

[...]

[Klager] lavede også en aktion, i kølvandet på den tidligere omtalte buste-aktion. Han klædte sig ud som "negerkonge" og sprang selv i havnen, men på det tidspunkt var hans ry for længst blevet så blakket, at mange blot valgte at ignorere ham.

[Klager] har nemlig i stigende grad ensidigt fokuseret på kritik af indvandring og kritik af islam, som han på et utal af måder har forsøgt at omdanne til kunstneriske happenings.

Men det er endt med, at han gentagne gange direkte har angrebet folk med anden etnisk herkomst, end dansk, og anvendt racistisk sprogbrug og generelt været ekstrem grov.

Og siden han har meldt sig ind i [Partiet], har hans kunstneriske happenings mistet deres humor, deres flertydighed og deres finesse, så man i dag kun kan konkludere, at hans kunstneriske virke er gået nedenunder og hjem.

[...]"

Det er Pressenævnets opfattelse, at et debatindlæg i videre omfang end nyhedsartikler og lignende reportager kan indeholde vurderende, kommenterende og subjektive betragtninger, og at der derfor må indrømmes en høj grad af frisprog i sådanne artikler.

Det er endvidere nævnets opfattelse, at det bør være klart, også for andre end mediets faste læsere, hvilken type artikel, der er tale om. Det er samtidig nævnets opfattelse, at offentlige personer i højere grad end privatpersoner må acceptere at være genstand for en kritisk medieomtale.

Det påklagede debatindlæg er blevet bragt under en bjælke med teksten ”Kultur” og var ikke ledsaget af en markering af, at der er tale om et debatindlæg. Netavisen Pio har efter offentliggørelsen af debatindlægget tilføjet ordet ”Debat” til artiklens overskrift. Pressenævnet finder, at det ville have været hensigtsmæssigt, hvis debatindlægget var ledsaget af en markering af, at der er tale om et debatindlæg, så læseren er opmærksom på, at der er tale om en subjektiv fremstilling.

Da debatindlægget indholdsmæssigt fremstår som et indlæg, ved at debatindlæggets overskrift i sin sproglige udformning er fremsat som et spørgsmål, og det fremgår af underrubriken, at ”[Skribenten] mener”, samt at debatindlæggets sprogbrug fremstår subjektiv, kommenterende og vurderende, og at både ordvalg og skrivestil med tilstrækkelig tydelighed viser, at det er skribent [Skribenten]s personlige udlægning, der præsenteres, vurderes teksten efter de videre rammer for frisprog.

Pressenævnet finder, at det påklagede debatindlæg fremstår som et indlæg, hvori skribent [Skribenten] med udgangspunkt i [Kunstner A]s happening på [Museum A] tilkendegiver sin holdning til kunstnerisk aktivisme samt [Klager]s kunstneriske virke og happenings i den forbindelse. Nævnet finder endvidere, at udsagnet ”racistisk sprogbrug” klart fremstår som skribent [Skribenten]s vurdering og kommentar til [Klager]s udtalelser og aktioner, ligesom nævnet finder, at brugen af anførelstegn omkring ordet ”journalist” ligger inden for rammerne af redaktørens redigeringsret. På denne baggrund finder nævnet ikke grundlag for at anse de vide rammer for frisprog i et debatindlæg for at være overskredet, og nævnet udtaler ikke kritik af Netavisen Pio.